

Yrtit ja rohdoskasvit Siperiassa – perinteillä saadaan kulutusta myös korkean arvonlisän tuotteille

Sanna Kauppinen, MTT Mikkeli, Lönnrotinkatu 3, 50100 Mikkeli, sanna.kauppinen@mtt.fi

Venäjällä luonnonkasvien käyttö terveyden ylläpitäjänä on arkipäivää. Varsinkin vanhempi sukupolvi osaa omat reseptinsä ja tuntee kasvien käytön, mutta myös nuoremmat ovat tietoisia kasvilääkinnästä, tai ainakin heillä on lähipiirissä käyttökokemusta. Venäläiset haluavat käyttää luonnonmukaisia ja lisäaineettomia tuotteita ruokanaan. Tämä ajattelutapa heijastuu myös terveyden hoitoon. Muutama vuosi sitten tehdyn kartoituksen mukaan 14 % venäläisistä käyttää luontaistuotteita säännöllisesti ja 44 % ajoittain.

Koululääketiedettä arvostetaan, ja lääkäriin mennään saamaan hoitoa, mutta oma luonnon apteekki on rinnalla käytössä. Myös kasvilääkintäpalveluja on tarjolla kohtalaisen vaivattomasti. Niitä tarjoavat joko perinnetietoon nojautuvat itseoppineet parantajat tai lääkärikoulutuksen saaneet fytoterapeutit. Lääkärikunta ei poissulje kasvilääkinnän käyttöä koululääketieteen hoitojen rinnalla, vaan voi jopa opastaa niiden käytössä. Samoin viranomaistaho hyväksyy käytön ja myynnin, kunhan luontaistuotteita ei markkinoida teollisten lääkkeiden korvaajina, vaan niitä tukevana hoitomuotona. Venäjän valtion usean ministeriön yhteisen Pharma 2020 –hankkeen (www.pharma2020.ru/) tavoitteena on muun muassa lisätä kotimaisten lääkevalmisteiden osuutta kotimarkkinoilla 50 %:lla vuoteen 2020 mennessä. Mukana ovat myös kasviperäiset lääkkeet.

Kansalaisten ja viranomaisten myönteisen suhtautumisen pohjalta on yrityksillä hyvät lähtökohdat lähteä kehittämään laajempaa ja modernimpaa tuotantoa. Joukko suomalaisia luonnontuotealan asiantuntijoita tutustui Länsi-Siperian yrtti- ja rohdoskasvien luontaisiin kasvupaikkoihin sekä niiden kaupalliseen hyödyntämiseen elokuussa 2014. Esimerkkinä kaksi vierailukohdetta:

Yrityssryppään Fytokeskus Alfit ja farmaseuttinen tehdas Galen (www.alfit.ru/en) perusti syöpälääkäri Sergei Korepanov vuonna 1991 huomattuaan potilaidensa käyttävän rohdoskasveja. Korepanov opiskeli fytoterapeutiksi. Nyt tehdas valmistaa 80 eri tuotenimikettä ja työllistää 50 ihmistä. Tuotteet ovat pääasiassa vähäisen jalostusasteen tee- ja uuteseoksia. Fytokeskus Alfit – klinikalla toimii viisi syöpälääkärää, jotka räätälöivät kasviperäisen tukihoitoon potilaan tarpeen mukaan. Alkuaikojen syövä tukihoito on tuotevalikoimaa ja palveluntarjontaa laajennettu koskemaan myös muita yleisiä tauteja. Raaka-aine saadaan metsänhoitopiirien organisoimilta kerääjiltä Altain alueelta. Yritys järjestää myös kasvilääkintäkursseja.

Vuonna 1991 perustettu luontaistuotealan yritys ZAO Evalar (www.evalar.ru) haluaa kattaa toiminnassaan koko ketjun varmistuakseen laadusta: raaka-aineen tuotannon, lääketehaan, tuotekehitys- ja laaduntarkkailulaboratoriot, tukkukaupan ja sekä suoramyyntin oman apteekkiketjun kautta. Yritys on Venäjän markkinoiden johtaja lisäravinteiden myynnissä 23 % osuudella. Yrityksessä työskentelee 1100 ihmistä ja liikevaihto vuonna 2013 ylitti 250 miljoonaa dollaria. Kansainväliset laatustandardit (GMP, ISO 9001:2008, HACCP, NSF) on ajettu tuotantoon sisään ja vienti on 10 % liikevaihdosta. Yrityksen päätavoitteena on kehittää enenevissä määrin kasviperäisiä lääkkeitä. Nyt rekisteröinnin on saanut 12 tuotetta ja 20 tuotetta on parhaillaan kliinisissä testeissä.

Yrttiopintomatka Siperiaan järjestettiin osana MTT Mikkelin hallinnoimaa SPECICROP-hanketta (Special crop education for economic development in North-West Russia and South-East Finland). Hanke saa rahoitusta Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC 2007-2013 ohjelmasta.